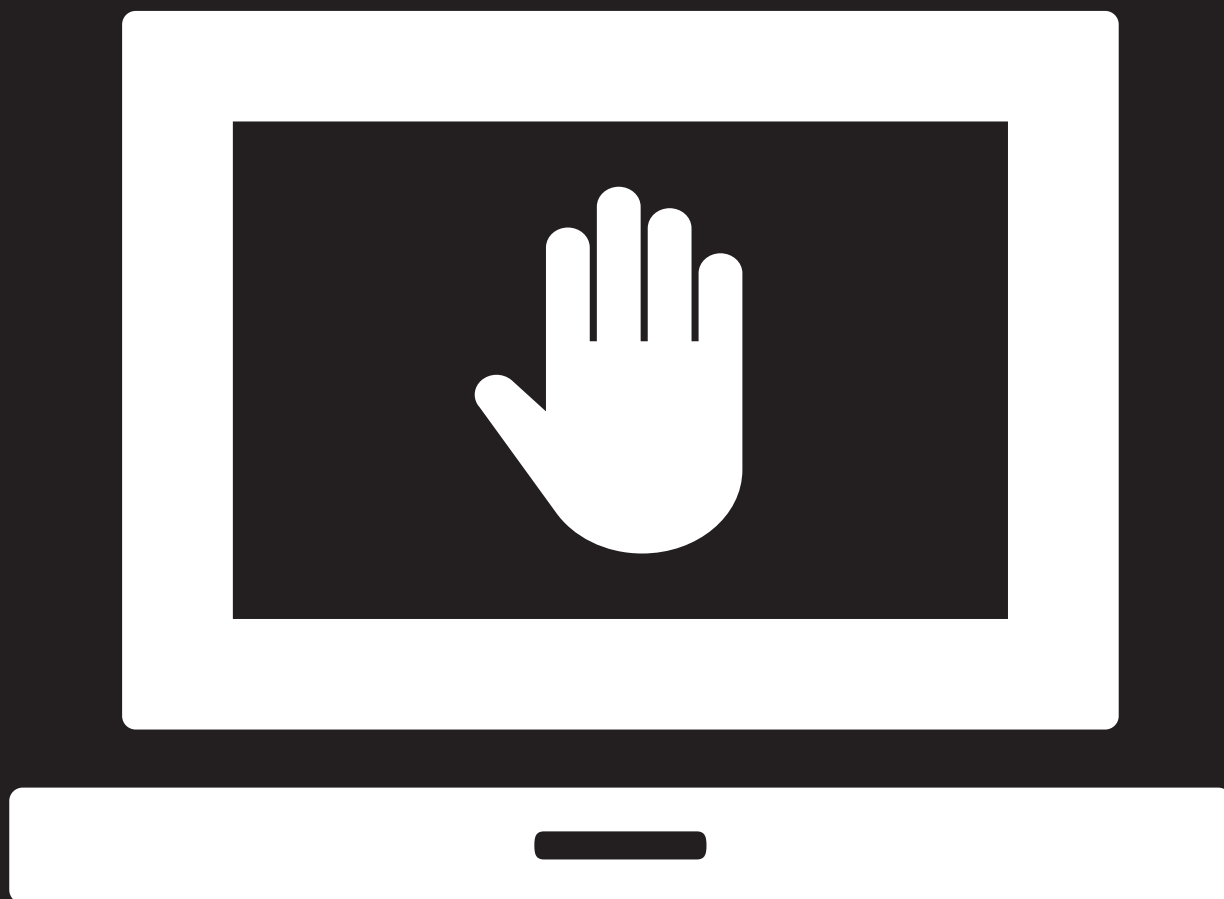

Internetguide #3

Stoppa domänskojarna!

Oseriösa metoder vid försäljning av domännamn
och webbplatser

I den här guiden lär du dig...

- ☑ Vad ett domännamn är och hur du registrerar ett
- ☑ Hur du väljer domännamn till din verksamhet
- ☑ Hur oseriösa aktörer försöker lura dig på pengar
- ☑ Vilka rättigheter du har vid domännamnstvister

Innehåll

Förord	3
1. Tveksamma affärer	4
2. Vad är ett domännamn	7
3. Så registrerar du en domän	10
4. Domänskojarnas metoder	15
4.1 Tvivelaktig telefonförsäljning av domäner	16
4.2 Domänskojare per mejl	17
4.3 Osanna samarbeten och renommésnyltning	19
4.4 Oseriös hemsidesproduktion	19
4.5 Domänockupering och fulregistrering	20
4.6 Frontrunning	21
4.7 Falsk förnyelse	22
4.8 Gisslanregistrering	23
4.9 Nätfiske	23
4.10 Nya och framtida toppdomäner	24
4.11 Underdomäner	24
5. Innan och efter att du registrerar en domän	25
6. Om du blir lurad	31
7. Så vann de mot domänskojaren	36
8. Länkar	38

Förord

För drygt tio år sedan svarade jag i telefonen på företaget jag då jobbade på. Jag fick höra att någon ville registrera vårt företagsnamn under olika toppdomäner – men att vi kunde få första tjing. Trots att jag jobbat på ett internetföretag i fem år tvekade jag. Kunde det vara sant? Var domänregistreringsföretaget tvungna att kontrollera med oss, som de påstod? Det var ett av mina första möten med den typ av bedragare som lever på att lura intet ont anande företagare. Det hela var förstås en bluff, vilket jag också till slut insåg – och blev arg. Mitt motdrag blev att granska och lägga ut information om skojarna. Intet ont anande hade de fått mig att ta de första stegen på min bana som granskande journalist.

I IIS guide *Skydda ditt företag mot bedragare – nätfiffel, bluffakturor och vilseledande försäljning* beskriver jag en rad olika metoder oseriösa säljare och bedragare använder för att försöka lura företagare. Den guide om domänskojare du just nu läser går in på djupet på ett specifikt men viktigt område: Handel och bedrägerier med domännamn och webbplatser.

Internet har blivit en allt viktigare del i vårt liv. TV-apparaterna är till exempel snart lika mycket webbläsare som tv, och den tryckta telefonkatalogen och produktblad ersätts av söktjänster på nätet. För den företagare eller privatperson som vill bygga en digital identitet på internet är en egen internetadress, ett domännamn, en mycket viktig del. Trots det kommer tanken på en sådan ofta i andra eller tredje hand när ett nytt företag startas. En rad termer och fackuttryck gör det inte lättare att förstå vad som gäller. Den här guiden försöker på ett lättbegripligt och grundläggande sätt förklara vad domännamn är, hur du väljer ut och registrerar ett eget, och hur bedragare och oseriösa företag försöker tjäna pengar på dig. Du får också veta hur du ska skydda dig, och vilka rättigheter du har om du luras att ingå ofördelaktiga avtal. Guiden riktar sig främst till företagare, men du kan även ha stor nytta av innehållet som privatperson.

Anders Nyman, Uppsala 2016

1. Tveksamma affärer

Det är inte brottsligt att sälja en vara eller tjänst till ett pris som är många gånger högre än vad innehållet egentligen borde kosta. Buteljerat vatten är ett exempel, där skillnaden mot kranvatten ibland bara består av paketering och marknadsföring.

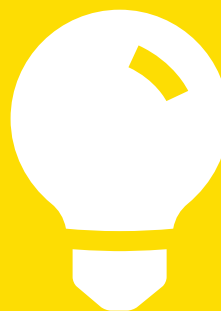
Det hindrar dock inte att den som får betala ett överpris för sin adress på nätet kan ha anledning att känna sig lurad. Detsamma gäller dem som hamnat i ogynnsamma kontraktsförhållanden i samband med att de skaffat sig ett domännamn.

Så kallade domänskojare trampar dock ofta över gränsen. Att ljuga eller vilseleda för att få kunden att nappa är otillåtet enligt Avtalslagen, och kan vara bedrägeri enligt Brottsbalken. Avtal som kommit till under sådana omständigheter kan ogiltigförklaras och säljaren åtalas. Att registrera ett domännamn enbart i syfte att sälja det dyrt till den som egentligen borde vara ägare tangerar gränsen till utpressning.

Hur vanligt är domänskojeriet? Någon riktig statistik finns inte att tillgå. Många förstår nog inte ens att de blivit lurade. Ett säkert tecken på att de olika skojarmetoderna är lönsamma är att de fortsätter att användas. I Sverige har som exempel en rad företag under mer än tio års tid, med olika namn, men med samma personer bakom, lurat uppskattningsvis tiotusentals eller till och med hundratusentals företag på dyra och onödiga domänregistreringar. Skojarmetoden, som innebär ett säljsamtal med påståenden om att ”någon annan” är på väg att registrera domäner offret borde ha, har också exporterats till andra länder.

Överkurs!

Om du vill lära dig mer om domännamn bör du läsa IIS internetguide *Domännamn - allt du vill veta om din adress på nätet*.

1. Tveksamma affärer

Oseriösa aktörer har fått ett uppsving varje gång något hänt på domänmarknaden. 2003 kom möjligheten att ha svenska tecken i .se-domännamn, 2005 lanserades .eu-toppdomänen, 2007 .asia och så vidare. 2013 kom möjligheten att skapa ett i stort sett obegränsat antal nya toppdomäner, och bedragarna lär följa efter. Om du vill skydda dina intressen på internet finns ingen annan råd än att du informerar dig om hur du undviker att bli pålurad något du inte behöver eller betalar för mycket för.

2. Vad är ett domännamn

...se

2. Vad är ett domännamn

Ett domännamn är enkelt beskrivet en gatuadress på internet. Du skriver det i webbläsaren för att komma till en viss webbplats, eller använder det för att skicka e-post. Ett eget domännamn är en viktig del i att skaffa sig en unik, digital identitet.

Vill du skaffa en egen privat hemsida, eller kanske en webbplats till ditt företag? Då kontaktar du antagligen ett webbhotell, ett företag som hyr ut plats på datorer som gör din sida tillgänglig på webben. Själva sidan kan du antingen göra själv – det finns flera lättanvända hemsidesverktyg – eller anlita proffshjälp för att ta fram den.

Men hur ska du få alla nätsurfare att enkelt hitta till din sida? Förslagsvis genom att skaffa ett eget domännamn, som är den adress besökarna skriver in i webbläsaren för att komma till din webbplats. Ett bra domännamn är både lätt att komma ihåg och beskriver sidans innehåll. Det kan vara namnet på ett företag och en produkt, som aftonbladet.se för tidningen med samma namn, eller dammsugarpåsar.nu för sidan som säljer just dammsugarpåsar.

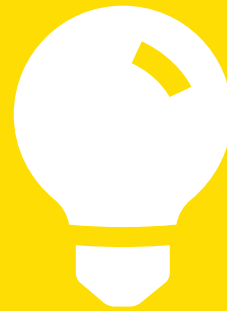
Bokstäverna efter sista punkten i ett domännamn kallas för toppdomän. I regel har alla länder egna toppdomäner. För Sverige .se, för Danmark .dk, för Storbritannien .uk och så vidare. Det finns också generiska, generella, toppdomäner, som .com, .org, .edu med flera. Vem som får registrera, äga, domännamn under de olika toppdomänerna varierar. Vissa är öppna för alla, medan andra har olika krav.

Eftersom antalet toppdomäner fram till nu varit begränsat har domännamn med populära ord eller förkortningar fått ett högt värde. Att det är viktigt för ett företag som gör affärer på internet att ha "rätt" adress har lett till att vissa domännamn bytt ägare för miljontals dollar.

Efter en regeländring 2013 är det numera tillåtet med i stort sett obegränsat antal nya, generiska toppdomäner, som till exempel .sport, .stockholm, eller .electrolux. I Sverige har dock intresset för de nya toppdomänerna hittills varit lågt, även om det kan komma att ändras på sikt.

Tips! Domänparlör

- Registry - det företag eller organisation som har ansvar för en toppdomän.
- Registrar - ett ombud, återförsäljare, som sköter registreringar och ofta faktureringar av domännamn åt registryt. Kallas även domännamnsleverantör.
- Domän, domännamn - internetadress bestående av bokstäver, siffror eller bindestreck, som avslutas med en toppdomän.
- Toppdomän - bokstäverna efter sista punkten i ett domännamn. Förkortas på engelska TLD (Top Level Domain).
- Nationell toppdomän - landsspecifik toppdomän bestående av två bokstäver. På engelska ccTLD (country code TLD).
- Generisk toppdomän - generell, icke landsspecifik toppdomän. På engelska gTLD (generic TLD).
- IDN - Internationalized Domain Name, internationaliserat domännamn. Gör det möjligt att använda andra tecken än engelskans i domännamn, exempelvis å, ä, ö eller arabiska eller kinesiska bokstäver.
- IP-nummer/IP-adress - den unika adress alla datorer på internet behöver för att kunna kommunicera med varandra. Består av siffror, exempelvis 91.226.36.46.
- DNS - Domain Name System, domännamnsystemet på svenska. Kopplar ihop domännamn med IP-adresser.
- Whois - tjänst för att ta reda på vem som är ägare till ett domännamn.
- ICANN - den icke vinstdrivande organisation som har det yttersta ansvaret för IP-adresser, DNS, toppdomäner, med mera.

3. Så registrerar du en domän

http://

För att förstå hur du kan bli lurad av en domänskojare behöver du veta hur det går till att registrera ett domännamn. Att registrera en domän själv är inte svårt.

I Sverige är domännamn under den svenska toppdomänen .se de mest använda. Du kan registrera vilken domän som helst under .se, förutsatt att den är ledig. Vissa domäner går dock inte att registrera, exempelvis andra länders namn, eller domäner som börjar på siffrorna 11, som 112.se. En lista på spärrade domännamn finns på iis.se.

Ett beprövat sätt att skaffa den internetadress du vill ha är att först besöka IIS webbplats eller en av IIS återförsäljares webbplatser. Där finns en sökmotor där du kan skriva in ett ord eller en fras för att se om domännamnet är ledigt. Om det inte är det kan du försöka dig på varianter som förhoppningsvis inte ligger så långt från ditt ursprungliga uppslag. Om det ord eller den förkortning du vill ha som domännamn är ledig kan du välja att gå vidare och registrera den.

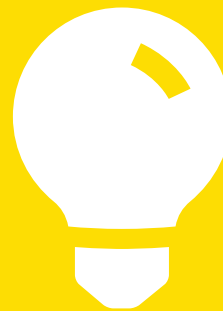
När du har bestämt dig för att registrera ett .se-domännamn ska du vända dig till en av IIS återförsäljare. Ett annat namn för återförsäljarna är registrar. Återförsäljaren förser dig med information om de kostnader som är förenade med registreringen och hur du går tillväga.

Vid registrering av en .se-domän gäller vissa förutsättningar, bland annat att:

- Vem som helst kan registrera en .se-domän förutsatt att den är ledig.
- Principen om först till kvarn gäller.
- En .se-domän får innehålla minst två och högst 63 tecken.
- En .se-domän får innehålla bokstäverna az, å, ä, ö, é och ü samt siffrorna 0–9, bindestreck och skrivtecken som förekommer i de officiella svenska minoritetsspråken eller i våra nordiska grannländers språk.
- Du måste uppge en fungerande e-postadress och fullständiga kontaktuppgifter. Det inbegriper namn, person- eller organisationsnummer, telefonnummer och adress. Uppgifterna måste vara korrekta och dessutom hållas uppdaterade om ändringar sker. Avslöjas du med att använda inkorrekta uppgifter, och efter kontaktförsök inte rättar dem, riskerar du att få domänen avregistrerad.
- Det valda namnet får inte strida mot svensk lag eller göra intrång i annans rätt, exempelvis ett varumärke. Det sker ingen förhandskontroll, men rättighetsinnehavaren kan i efterhand begära att få rätten till domännamnet i ett tvistelösningsförfarande. Läs mer i kapitel 6 om ATF.

Överkurs! IDN-domäner

Ett domännamn kan egentligen bara innehålla tecknen a-z, 0-9 och bindestreck. Med hjälp av något som heter Internationalized Domain Name, IDN, går det att använda även andra tecken. För .se infördes exempelvis möjligheten att använda å, ä och ö 2003. Värt att komma ihåg är att även om alla webbläsare numera klarar av att hantera specialtecknen gör de flesta e-postprogram det inte, vilket gör ett sådant domännamn oanvändbart som e-postadress.

Domännamn under andra toppdomäner

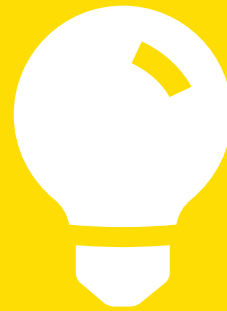
Det finns naturligtvis ingenting som hindrar att du kontaktar ett domänombud utomlands om du vill registrera ett eller flera domännamn under någon annan toppdomän än .se. Det är dock att rekommendera att du även när det gäller dessa registreringar kontaktar något av de IIS-ombud, återförsäljare, som erbjuder registrering av domännamn under andra toppdomäner. På det viset minimerar du risken att råka ut för skojarföretag. Du hittar listan över återförsäljare av .se-domäner på www.iis.se. I kapitel 5 kan du läsa mer om vad du bör tänka på när du överväger vilka domännamn du behöver.

Vad kostar ett domännamn

Det går inte att entydigt svara på vad en registrering av ett domännamn bör kosta. Mellan tummen och pekfingret är ett "normalt" pris för ett års registrering någon eller några hundralappar, om du sköter registreringen själv via webben. Priserna varierar också beroende på vilken toppdomän det gäller. Ett bra tips är att besöka IIS lista över återförsäljare på www.iis.se. Från den klickar du dig vidare till ombudens webbplatser och jämför priser. Det är värt att notera att många domänombud erbjuder webbhotellstjänster, inklusive e-posthantering. Om du även behöver dessa kringtjänster bör du ta med den sammanlagda summan för domänregistrering och kringtjänster i beräkningen när du står i begrepp att registrera en domän. Många domänombud erbjuder rabatter om du köper både registrering och kringtjänster vid samma tillfälle.

Tips! Registrera i ditt eget namn

Oavsett om du gör det själv via internet eller överlåter till någon annan att registrera åt dig, kom ihåg: Det är alltid du själv eller ditt företag som ska stå som innehavare av domänen. Bara då har du kontroll över den. Det är tyvärr inte ovanligt att skojare skriver in sig själva som innehavare av den domän de sålt till dig, vilket sätter dig i en svår situation när du en dag till exempel vill flytta domänen till ett annat webbhotell, eller avsluta avtalet med säljaren.

Vem betalar jag till?

När du nyregistrerar ett domännamn betalar du till den återförsäljare, registrerar, du registrerar genom. I regel betalar du domänen för ett år framåt. När det är dags att förlänga perioden får du en ny faktura, från samma ombud. Bland de vanligaste domänerna finns ett undantag: För danska .dk-domäner betalar du direkt till det danska registryt. Avsnitt 4.7 tar upp hur du kan luras genom falska förnyelsepåminnelser.

Du kan när som helst byta återförsäljare för dina .se-domäner. Du vänder dig till din nuvarande återförsäljare och ber om auktoriseringskoden, det lösenord som du ska ge till den nya återförsäljaren för att kunna genomföra bytet. Har du flera domäner är det ett bra tips att ha dem hos samma återförsäljare, då uppstår exempelvis inga oklarheter om till vem du ska betala för förnyelser.

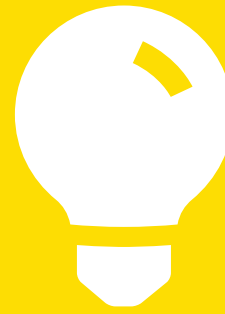
Vem äger en domän?

Har ett företag registrerat en .se-domän syns samtliga uppgifter vid en så kallad whois-slagning (vem som innehar domänen) på IIS webbplats iis.se. För domäner registrerade av privatpersoner visas däremot varken namn eller andra uppgifter. Företagsformen enskild firma räknas som privatperson. Uppgift om för- och efternamn på registranten lämnas dock ut till den som tar personlig kontakt med IIS via telefon eller mejl. Under 2013 tog IIS över drift och administration av den i Sverige populära .nu-domänen. Vid en whois-slagning på en .nu-domän gäller samma regler som för .se-domäner.

3. Så registrerar du en domän

Tips! Anonym registrering

Till skillnad mot .se-domäner visas exempelvis alltid alla registrerade uppgifter för .com, .net och .org-domäner vid en whois-slagning, även när det gäller privat registrerade domännamn. Det har lett till att flera företag erbjuder så kallade anonyma registrerings-tjänster, där de registrerar domänen i sitt eget namn. Syftet är att skydda mot spam eller bedragare. Samtidigt gör anonymiteten det möjligt för bedragare och oseriösa företag att gömma sig. Om du utnyttjar en anonymiseringstjänst bör du tänka på att du lämnar bort kontrollen över domännamnet, eftersom det inte är registrerat i ditt namn.

4. Domänskojarnas metoder

Det finns en rad olika sätt att lura både dig som är befintlig ägare av ett domännamn och dig som nyregistrerar ett. Gemensamt är att skojarna försöker dra nytta av din godtrogenhet, okunskap eller stress.

Som alltid är det bästa sättet att undvika att bli lurad att ta ett djupt andetag och dubbelkolla med andra innan du tackar ja till något erbjudande. Något så enkelt som en snabb sökning på internet kan spara mycket tid och pengar.

4.1 Tvivelaktig telefonförsäljning av domäner

Bedräglig telefonförsäljning av domännamn har förekommit i Sverige i mer än tio år. Någon seriös försäljning av domäner över telefon existerar inte, antagligen för att det inte lönar sig rent ekonomiskt. Att registrera ett domännamn är inte svårt och kostar inte heller mer än några hundralappar, medan domänskojaren i regel vill ha det tiodubbla. Det innebär att domänskojaren måste stressa dig att tacka ja innan du hinner kolla upp vad som gäller, och skrämma dig med negativa konsekvenser om du nekar.

Ett typiskt försäljningssamtal är upplagt så här: Du blir uppringd av någon som säger sig arbeta på ett företag som sköter domänregistreringar åt andra. Företaget har nu fått in ett uppdrag att registrera ett domännamn, som de dock upptäckt inkräktar på ditt företagsnamn, varumärke eller liknande. Domänföretagets representant förklarar att de är skyldiga enligt lagar eller regler att kontrollera med dig om det är okej att deras kund registrerar domänen. Vill du ha domänen själv i stället kan företaget ordna det, men då måste du bestämma dig på en gång.

Samtalet kan kryddas med mer eller mindre uttalade hot, som att domänföretagets kund planerar att använda "din" domän för pornografi eller något annat du inte vill förknippas med. Säljaren kan dessutom vara otydlig med att om du tackar ja accepterar du att köpa flera domäner, något drabbade företagare ibland upptäckt först när de fått en faktura. Priset per registrerat domännamn är ofta runt 2 000 kronor. De senaste åren har metoden att ange ett mycket lägre pris per domän, men ta betalt för tio års registrering i förskott, även använts. I samtliga fall där företag lurats att tackat ja har domänskojaren trots det bara registrerat domänerna på ett år.

Det är inte olagligt att ta överpris för att utföra en tjänst. Däremot far domänskojaren med osanning på två viktiga punkter. Någon skyldighet att kontrollera om en domänregistrering krockar med någon annans varumärke finns inte. Någon annan kund som vill åt domänadressen du erbjuds finns inte heller. Det företag, som i stället för att utföra de registreringar deras kunder beställt försöker sälja domännamnen till andra, blir knappast långlivat!

De som ringer från domänskojarna är ofta unga, anställda i ett callcenter. De får ett så kallat säljmanus de ska följa, med argument att använda mot företagaren på andra sidan luren. Av försäljnings-samtal som spelats in av tänkta offer verkar de anställda inte förstå att det handlar om ett bedrägeri, åtminstone inte till en början. De har bara fått en lista med namn att ringa. Bakom kulisserna pågår samtidigt arbetet med att ta fram tilltänkta offer. I flera fall har det visat sig att samtalet kommit efter en nyregistrering eller ett namnbyte av företaget. Bedragarna bevakar alltså Bolagsverkets register för att hitta lämpliga offer.

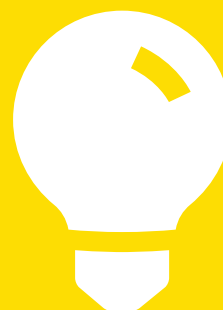
Domänskojeriet per telefon har gått i vågor. De senaste åren har metoden åter blivit vanlig i Sverige, av den enkla orsaken att den fungerar. Domänskojarna byter namn löpande, men bakom ligger samma välkända grupperingar.

4.2 Domänskojare per mejl

Samma metoder som i tvivelaktig telefonförsäljning av domäner används även för e-postbluffar. Mejlen skickas i allmänhet internationellt och är på engelska. Till skillnad från vanligt spam är domänskoj-armejlen riktade mot enskilda mottagare.

Extra! Lyssna på en domänskojare

2005 spelade Anders Nyman in en domänskojare som ringde, ifrågasatte bluffen och ringde tillbaka för att ställa skojarna mot väggen. Lyssna på inspelningen här: <https://soundcloud.com/stiftelsen/domanskojare2005>

Case: Intervju med en domänskojare

När min dåvarande arbetsgivare hösten 2009 fick ett mejl från en kinesisk domänskojare kunde jag inte låta bli att skoja lite med avsändaren. Mejlet var på engelska, men eftersom jag hade en kollega som kunde kinesiska bad jag om en bra förolämpning att svara med.

Det tog skruv. Först försökte skojaren, "Cary Feng", i andra änden hålla masken och frågade om vi verkligen inte ville registrera domänerna. Det ville vi inte. Då kom ett långt förolämpande svar på kinesiska på samma tema som mitt. Jag bytte taktik och satsade på lite förbrödring:

"You and me both, mate, you and me both ;) Tell me, how's the domain scamming business going? Any money in it? I'd love to make a few extra bucks". Cary måste ha funnit situationen lustig, för dagen efter kom svaret:

"A lot of customers will not mind these, This trade makes money very much, Our company earned 30 million euro at least last year. You can try it too". Sedan skickade Cary en textfil:

"In the attachment is the mask works, let's study carefully? Make money and remember entertaining guests"

Vad jag hade fått var den engelska mallen med 47 färdiga svar, färdiga att klippas in i mejlkonversationer med offren. Exempelen täckte allt från konsekvenser om offret inte nappade, till förhandlingar om rabatt om offret registrerade många domänadresser, och instruktioner hur betalningen skulle ske. Cary igen: "Europe now has not such a company, seize the opportunity".

Det gjorde jag dock inte, de kinesiska visdomsorden till trots. Men Carys företag var bara ett av många som skickade liknande mejl. Att marknaden för sådana bluffar är enorm framgår rätt tydligt.

Här är inledningen på ett sådant mejl skickat till företaget Cint AB från någon som kallar sig "Asia GOV":

"Hello! Sorry to trouble you! We are a domain name registration service company in HongKong, which mainly deal with international company's domain name registration and disputing in Asia. On the Sep 7, 2009, we received an application formally from Jinming Investment Co., Ltd, who applied for the internet trademark: "cint" and some domain names relevant to this trademark from our organization".

Domänskojaren försökte genom hot om förlorad äganderätt till varumärket förmå Cint att betala för domänerna .name, .asia, .com, .hk, .jp, .it, och co.nz, och dessutom något helt påhittat som kallas för "internet trademark". Värdet av att ha lokala domäner i Asien registrerade kan starkt ifrågasättas för de flesta företag.

4.3 Osanna samarbeten och renommésnyltning

Till vanligheterna hör att domänskojare refererar till företag, organisationer och till och med myndigheter, som man påstår sig samarbeta med. Exempelvis har skojarföretag som handlar med domäner förklarat för presumtiva kunder att de inte finns med på Svensk Handels varningslista på grund av tveksamma affärsmetoder utan att de i själva verket har ett nära samarbete med branschorganisationen och hamnat på listan på grund av ett "tekniskt misstag".

I säljsamtal har bluffmakarna även gjort hänvisningar till olika EU-organ med förespeglingen att det finns en formell samverkan mellan det lilla skojarföretaget och självaste Europarådet. Att de ringer upp för att fråga i stället för att bara registrera sin kunds domän har de tvärsäkert förklarat med svensk lag eller internationella domänregler. I kinesiska domänskojarmejl påstås att de fått uppdraget av den kinesiska regeringen.

4.4 Oseriös hemsidesproduktion

Saknar du än så länge en egen webbplats? Då ska du se upp med oseriös telefonsäljning av hemsidor. Telefonsäljaren hävdar att det företag som hen representerar vill bjuda dig på en "professionell hemsida" som annars skulle kosta tiotusentals kronor. Du är speciellt utvald att få denna gratis, eftersom hemsidesföretaget behöver referenskunder att visa upp. Det enda du behöver betala är kostnaden för själva webbhotellet som hemsidan ligger på.

Naturligtvis är det för bra för att vara sant. Inte nog med att alla de tiotusentals företagare som rings upp får samma "unika" erbjudande. Det som erbjuds är dessutom en mycket enkel webbplats,

men för en månadskostnad som är mångdubbelt högre än vad webbhotell brukar kosta. De bluffande hemsidesföretagen registrerar även gärna dina domännamn. Hela hanteringen kännetecknas av otydliga avtalsformuleringar, dolda merkostnader och orimliga uppsägningsklausuler. Har de dessutom registrerat ditt domännamn i sitt eget namn kan du få det svårt att få ägandet överfört till dig.

Den oseriösa hemsidesförsäljningen är idag inte särskilt vanligt förekommande. Sin storhetstid hade denna typ av företag under mitten av tvåtusen-talets första årtionde. Bakom nedgången ligger både ökad internetmognad och enskilda lurades kamp. I IIS internetguide *Skydda ditt företag mot bedragare* kan du på sidan 19 läsa hur det gick till när en vilseledd företagare tog upp kampen mot hemsidesförsäljaren Yellow Register.

4.5 Domänockupering och fulregistrering

Det är vare sig olagligt eller regelvidrigt att registrera stora mängder domännamn i spekulationssyfte, för att sedan försöka sälja dem dyrt. Det gäller även den som registrerar andras företagsnamn och varumärken under andra toppdomäner för att sedan försöka sälja dem dyrt till den som egentligen borde vara innehavare – även om ett sådant förfarande kan bli föremål för en ATF-tvist (se kapitel 6). Under 2014 blev tusentals svenskar kontaktade av ett företag som köpt domäner på temat förnamnefternamn.se och nu ville sälja domänen till den ”rätte” innehavaren.

4.5.1 Felstavningsockupering

En variant av domänockupering är så kallad fulregistrering eller felstavningsockupering, där man registrerar felstavade versioner av befintliga domäner. Dessa kan användas för att driva trafik till egna webbplatser eller för bedrägerier. Felstavningarna kan också användas för att fånga upp företagshemligheter när avsändaren slarvar med stavningen av mottagarens e-postadress. Både företag, organisationer och myndigheter kan drabbas. Som företagare är det enda egentliga försvaret att själv registrera så många vanliga felstavningar som möjligt – och själv vara noga med att stava domänen i egna e-postmeddelanden rätt.

4.5.2 Felstavade domäner och falska beställningar

Det finns ytterligare sätt att använda felstavade varianter av befintliga domännamn på. Med start 2014 har ett antal företag lurats att lämna ut varor för tiotals miljoner kronor till bedragare. Beställningen sker via e-post i kända företags namn, som ofta varit kunder sedan tidigare. Till och med rätt kontaktperson hos beställaren har angetts. Som en viktig del i att få beställningen att verka trovärdig

hade bedragarna registrerat domäner som är snarlika de namnkapade företagens domäner. De snarlika domänerna har använts för e-postkommunikationen, och den som skrivit in adressen i webbläsaren har automatiskt vidarebefordrats till det riktiga företags hemsida. Ett sätt att skydda sig från denna typ av falska beställningar är att "motringa" beställaren med andra kontaktuppgifter än dem som påstås vara de äkta i beställningen.

4.6 Frontrunning

Frontrunning är en engelsk term från finansvärlden, där aktiemäklare med kunskap om vilka order kunderna har lagt, i stället handlar för egen vinning. När det gäller domänadresser kan frontrunning ske på olika sätt. Här följer några exempel på detta.

Oseriösa domänleverantörer

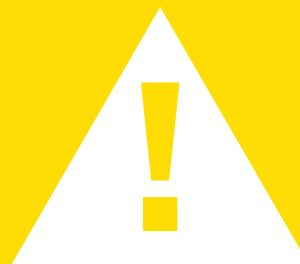
Det är teoretiskt tänkbart att en oseriös domänleverantör på vars hemsida du söker efter lediga domännamn, registrerar domänen själv i stället för att låta dig göra det. Antingen för att tvinga dig att köpa domänen via dem och ingen annan, och/eller för att kunna ta ut ett högre pris. Amerikanska Network Solutions avslöjades 2008 göra på det sättet på .com-domäner. Det var möjligt tack vare att det för .com fanns en femdagars "testa på"-period då registreringen inte kostade något. När smakprovsmöjligheten togs bort slutade man, eftersom det förstås blev ekonomiskt ohållbart att registrera alla sökta domännamn i hopp om att någon skulle köpa dem. I Sverige har denna typ av frontrunning aldrig konstaterats, och det är inte särskilt sannolikt att någon ägnat sig åt det. Varför upplever då vissa att de ändå fått domänen "kapad" efter att ha sökt på den? Enligt statistik från domänregistreringsjätten Go Daddy, vars kunder gör tiotals miljoner sökningar om dagen, överlappar sex procent av sökningarna varje dag. Det innebär att risken är rätt stor att någon annan kommer söka efter samma domännamn som just du, och kanske köpa det på en gång i stället för att avvakta.

Registerbevakning

Listor över nystartade eller namnändrade bolag är lätta att köpa, från Bolagsverket, eller från något av de företagsregister som prenumererar på dagliga uppdateringar från myndigheten. Det har blivit allt vanligare att oseriösa aktörer går igenom listorna och registrerar de domännamn som ännu inte är tagna. Dessa försöker de sedan sälja dyrt, till det nya bolaget som kanske inte hunnit tänka på saker som webbplats, adress på nätet och digital identitet. Även nyregistrerade varumärken hos Patent- och registreringsverket kan råka ut för samma typ av oseriösa aktörer.

Viktigt! Krav på uppdaterade uppgifter

Enligt Topppdomänen ska den som registrerar en .se-domän alltid uppges korrekta uppgifter. Enligt IIS regler måste återförsäljaren därför årligen kontakta sina domännamnsinnehavare för att kontrollera om uppgifterna behöver uppdateras. Frågan kan exempelvis ställas när fakturan skickas ut. Se upp för falska uppdateringskrav, oavsett om de kommer via e-post, post eller telefon.

4.7 Falsk förnyelse

När det är dags att förnya registreringen av din domän och betala för en ny period får du en faktura från den återförsäljare du använde för att registrera domänen. Det är bara detta ombud som kan förnya domänen. Bluffen med falsk förnyelse litar på att du inte har riktigt koll på vad som gäller, och försöker locka dig att i stället betala – och/eller föra över domänen – till ett annat domänregistreringsföretag. Uppgifter om vem som äger en domän och hur länge den är registrerad är offentliga hos många toppdomäner. Det är därför möjligt att ta fram listor över de domäner som snart är på väg att löpa ut. De oseriösa aktörerna skickar sedan brev eller mejl till domäninnehavarna och uppmanar dem att förnya registreringen. Breven liknar en faktura, är i regel på engelska, och formulerade på ett sådant sätt att det kan vara svårt att uppfatta att det handlar om att överlåta domänen på ett nytt företag. De som faller i fällan kan både få betala flera gånger för mycket för förnyelsen, och ge bort kontrollen över domännamnet till en oseriös aktör med allt vad det innebär. Se till exempel Gisslanregistrering i nästa stycke.

4.8 Gisslanregistrering

Den här sortens bluffmakeri utgår ofta från lockpriser, fast med en dold agenda. Du erbjuds inledningsvis att registrera en domän till ett mycket lågt pris med en godtagbar bindningstid. Men, när du sedan vill använda din domän på något sätt framkommer det att det kostar rejält.

En modifikation av gisslanregistreringen är att det inte är något problem med själva registreringen. Däremot, när du vill flytta din domän uppdragas det att flytten är behäftad med mycket stora kostnader. En tredje variant är att ombudet eller återförsäljaren anger sig själv som innehavare och teknisk kontakt för domänen vid en domänregistrering, vilket i princip innebär att du saknar kontroll över den, men ändå förväntas betala en saltad årsavgift. I nästa steg erbjuds du köpa loss det domännamn som du trodde att du redan ägde.

4.9 Nätfiske

Så kallad phishing, eller nätfiske på svenska, innebär att en bedragare i ett mejl utger sig för att vara exempelvis ett företag du är kund hos, och försöker lura dig att lämna ut personliga uppgifter. Det kan handla om användarnamn och lösenord, eller kortkortsuppgifter. Bedragaren kan sedan utnyttja uppgifterna.

I regel mejlar nätfiskaren en stor mängd slumpvisa adresser, i hopp om att en del av mottagarna ska vara kunder hos just det företag eller webbtjänst bedragaren utger sig för att vara. Det förekommer även riktade attacker mot en specifik person eller organisation, då kallat "spear phishing".

Ett tänkbart fiskemål är du som domännamnsinnehavare, där mejlet utger sig för att komma från det domännamnsföretag domänen är registrerad hos. Det kan handla om uppgifter som behöver uppdateras, eller att det är dags att förnya domänen. Lämnar du då ut inloggningsuppgifter kan en bedragare begära ut en auktoriseringskod för att flytta domänen och därmed kidnappa den. Lämnar du ut kortkortsuppgifter kan bedragaren dra pengar från kortkontot.

Kom ihåg att det är lätt att fejka avsändaren och utseendet i ett mejl så att det ser helt äkta ut.

4.10 Nya och framtida toppdomäner

2011 bestämde ICANN, organisationen som har det yttersta ansvaret för alla toppdomäner, att öppna för ett i stort sett obegränsat antal generiska toppdomäner. Den som vill starta en egen toppdomän – för eget bruk eller för att sälja domännamn under – får betala drygt en miljon svenska kronor, plus en årlig avgift på 160 000 kronor. De första lanserades i slutet av 2013, och enligt ntldstats.com i maj 2016 har omkring 17 miljoner adresser registrerats bland de nära ettusen nya toppdomänerna. Bland de populäraste är .xyz, .top och .win.

Några bedrägerier riktade mot svenskar som specifikt utnyttjar de nya toppdomänerna är ännu inte kända. Det kan bero på att intresset för de nya toppdomänerna är ganska svalt i Sverige, med bara 15 000 registrerade domännamn i december 2015. Möjligheten att oseriösa säljare, domänockuperare och fulregistrerare kommer använda de nya toppdomänerna finns naturligtvis kvar.

4.11 Underdomäner

Att erbjuda registreringar som ligger under en redan befintlig domän var vanligare tidigare i internetutvecklingen, innan registreringen av domäner blev enklare och reglerna för de nationella toppdomänerna ändrades till den form de har idag. Principen här är att erbjuda dig, ofta helt kostnadsfritt, en domän som ser ut så här: dindomän.domänföretag.com. En nackdel med detta kan vara att om domänföretaget upphör att existera blir du sittande med en webbadress som du har arbetat in men som inte längre fungerar. En underdomän i sig är inget skumt. I till exempel Storbritannien användes underdomäner fram till 10 juni 2014. Från det datumet går det att registrera domännamn även direkt under .uk. Samtidigt kommer de gamla, väl inarbetade, underdomänerna leva kvar, som exempel .co.uk (allmänt, ofta företag) och .org.uk (organisationer).

Officiella underdomäner var vanliga även i Sverige. Fram till 2003 fick bara aktieföretag och myndigheter registrera domännamn direkt under .se. Privatpersoner var exempelvis hänvisade till underdomänen pp.se. Från 3 juni 2013 är för övrigt nyregistreringen under de gamla underdomänerna stängd hos IIS. En skojarstrategi kan vara att knyta överprisade webbhotellstjänster till underdomänen som först är gratis, alternativt att i efterskott ta väldigt mycket betalt för den nätverkstrafik som din webbplats har genererat. Bluffen ligger således dold i ett snårigt kontrakt där du inte utan stort tålamod och vana vid att tolka avtal på affärsengelska inser att du senare kan komma att få betala för något som först förefaller vara gratis.

5. Innan och efter att du registrerar en domän

Planerar du att starta ett företag idag är din digitala identitet med största sannolikhet mycket viktig, särskilt i marknadsförings-syfte. Att ha en domänstrategi redan från början kan vara till stor hjälp i framtiden.

Samtidigt som du funderar på ett namn till ditt företag bör du exempelvis kolla upp om motsvarande domännamn är ledigt. Och samtidigt som du skickar in namnförslagen på företaget till Bolagsverket bör du registrera domännamn för alla förslag. Extrakostnaden är liten samtidigt som du skyddar dig mot att någon annan registrerar domänerna, av en slump eller genom så kallad frontrunning.

Andra toppdomäner?

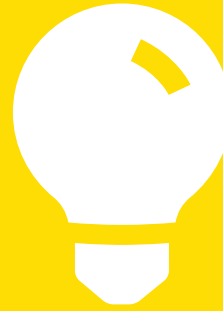
Är du företagare och planerar att bara verka på den svenska marknaden är domännamn under andra toppdomäner än .se ofta helt onödiga. Har företaget verksamhet i flera länder kan det däremot vara nyttigt att registrera företagets namn eller varumärken under respektive landspecifik toppdomän. Vill du verka internationellt från början är en .com-adress ofta högt värderad. Landslokala adresser kan sedan pekas till denna. Den som till exempel skriver in spotify.se i webbläsaren hamnar på spotify.com/se/.

Du kan även utnyttja toppdomänen som en del av din webbplats namn. Att webbplatsen tv.nu har tv-tablåer är exempelvis lätt att komma ihåg, eller att vecka.nu listar veckonummer. Det finns förstås toppdomäner som fungerar på andra språk. [Help.me](https://help.me) blir till exempel uppmaningen "hjälp mig".

Särskilt korta webbadresser har fått ett stort värde, tack vare surfande från mobilen men kanske framförallt tack vare mikro-bloggtjänsten Twitter, där ett inlägg max får vara 140 tecken. fb.me används av Facebook för att förkorta länkar, och Time Magazine har registrerat snitsiga ti.me.

Tips! Vilket domännamn ska jag välja?

I IIS internetguide *Domännamn* listas sex bra råd att tänka på innan du skaffar din egen adress på nätet. Här är de i korthet:

1. Krångla inte till det. Webbplatsens namn bör vara samma som domänens namn. Exempelvis föreningen Vår Sportklubb bör ha vårsportklubb.se istället för visportar.se.
2. Tänk på uttalet. Säg adressen högt för att se om du – och dina tänkta besökare – hör rätt.
3. Undvik missförstånd. Sök på det tänkta domännamnet eller webbplatsens namn för att se om det kolliderar med andra, liknande adresser som har liknande innehåll.
4. Fråga andra om vad de tycker om ditt val av domännamn.
5. Fler än en adress. Den som registrerar vårsportklubb.se bör även registrera varsportklubb.se, och kanske även överväga förkortningar som varsk.se och vårsk.se. Även vanliga felstavningar kan vara nyttiga att registrera.
6. Registrera med en gång. Kommer du fram till rätt domännamn, registrera det så fort som möjligt.

Checklista! När du registrerar en domän

Anlita ett seriöst ackrediterat ombud. Lista på svenska ombud/återförsäljare finns på iis.se.

- Jämför erbjudna priser, villkor och tjänster.
- Var noggrann när du anger dina kontaktuppgifter, särskilt e-postadressen.
- Betala omgående. De flesta ombud vill ha betalt i förskott för att utföra registreringen. Kortbetalning är snabbast.
- Kontrollera att registreringen utförts och att domänen står i ditt namn.

Checklista! Om du blir kontaktad av domänsäljare

- Nappa aldrig på säljförsök utan att kolla upp motparten.
- Låt dig aldrig stressas av säljarens påståenden. Krav på snabba beslut är ett tecken på oseriositet.
- Ingå aldrig avtal över telefon, utan be att få erbjudandet skriftligt. Be att få ringa tillbaka.
- Använd en sökmotor för att söka på sälj företagets namn för att hitta eventuella missnöjda kunder eller varningar.
- Kontrollera om säljaren finns med på IIS ombudslista på iis.se.
- Jämför de erbjudna priserna och villkoren med vad andra ombud erbjuder.
- Kontrollera aktuella metoder och domänskojare på <https://www.iis.se/domaner/registrera/oseriosa-metoder/>

Checklista! För att undvika bli lurad

Kartlägg din verksamhets behov av domännamn, som företags- eller produktnamn och varumärken.

- Registrera domännamnen redan innan du skickar in förslag på bolagsnamn till Bolagsverket eller registrerar varumärken hos PRV.
- Tänk efter vilka marknader du riktar dig till och registrera relevanta lokala domäner.
- Överväg om "fulregistreringar" kan bli ett problem (se avsnitt 4.5), och registrera i sådana fall exempelvis vanliga felstavningar av dina domännamn.
- Ha koll på vilka domännamn du äger, när de ska förnyas och till vem. På så sätt undviker du att luras av exempelvis falska mejl.
- Misstänker du att ett mejl är ett nätfiskeförsök, lita inte på kontaktuppgifterna i mejlet. Skriv in webbadressen till den registrar du anlitar ur minnet i stället. Lämna heller aldrig ut uppgifter via telefon.

Tips! Samla dina domäner på samma ställe

Har du registrerat flera olika domännamn, fast hos olika domännamnsföretag? Om du flyttar dem till en och samma registrar är risken mindre att du missar att förlänga något av domännamnen, eller att du blir lurad av bedrägeritricket falsk förnyelse. Eftersom fakturan numera ofta kommer via e-post, se också till att domänerna är registrerade med en e-postadress du kommer ha kvar på lång sikt.

6. Om du blir lurad

Är du företagare har du inte den ångerrätt du har som privatperson. Ett avtal om köp kan trots det förklaras ogiltigt om du lurats att ingå det. Dessutom kan du starta ett tvisteförfarande för att få tillbaka en domän som borde ha varit din.

Låt oss börja med att konstatera: Har du betalat till en oseriös aktör är chansen liten att du kommer få några pengar tillbaka. Har du däremot bara fått en faktura finns möjligheten att invända mot, bestrida, denna och kanske slippa betala. Är du företagare gäller detta:

Avtal och avtalslagen

Som näringsidkare betraktas du som jämbördig med det företag du ingår avtal om köp av en vara eller tjänst med, och har ett eget ansvar att alltid vara kunnig och påläst. De lagar som finns och som ska skydda de "svagare" konsumenterna, exempelvis om ångerrätt, gäller inte. Grundprincipen är att ett ingånget avtal gäller.

Har du däremot ingått avtalet på grund av att motparten vilselett dig finns en möjlighet att avtalet kan rivas upp. Samma sak gäller om du ingått avtalet av misstag, exempelvis om du trodde att motparten var någon annan. I Avtalslagen ägnas tredje kapitlet åt sådana fall. Ett avtal kan jämkas, det vill säga få andra villkor i efterhand, eller helt ogiltigförklaras.

Ett avtal måste också ingås av någon som är behörig att ingå det, och det ska ha uppkommit på ett visst sätt. Du ska ha fått ett tydligt anbud, en offert på vad avtalet innebär, och du ska ha gett en tydlig accept.

Har avtalet inte kommit till på ett korrekt sätt ska du bestrida, det vill säga invända mot fakturan du får. Skriv till företaget och förklara tydligt varför du bestrider, exempelvis att du blivit lurad av en säljare.

Kronofogden och inkasso

Vägrar du att betala en faktura kan kravet skickas vidare till inkasso. Då måste du bestrida igen på samma sätt. Ett krav kan också skickas vidare till Kronofogden, genom en så kallad ansökan om betalningsföreläggande. Det innebär att den som anser att du är skyldig pengar ber Kronofogden att slå fast att skulden är riktig, och att pengarna ska drivas in. För att hindra myndigheten från att gå vidare måste du invända även till Kronofogden. Den som ansökt har då valet att lämna över kravet till en tingsrätt, som avgör om det finns ett korrekt avtal eller inte.

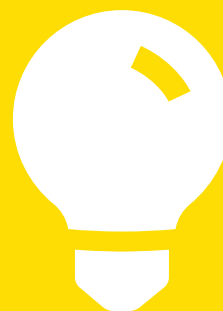
Som företagare, fast inte om du bara har en enskild firma, syns en inlämnad ansökan om betalningsföreläggande i en kreditupplysning på ditt företag. Det kan inverka på ditt kreditbetyg. Finns företaget som lämnat in ansökan med på Svensk Handels varningslista över oseriösa företag slipper du däremot betalningsanmärkningen. Annars finns möjligheten att få uppgiften borttagen ur Kronofogdens register. Då måste du kunna visa att du bestridit kravet innan det lämnades in till Kronofogden. Att ha bestridit via ett daterat brev räcker inte som bevis. Däremot ett mejl, ett fax med kvitto eller ett REK-brev, som alla får en tidsstämpel vid skickandet.

Tips! Dina rättigheter som konsument

På samma sätt som en företagare får du som konsument aldrig luras att ingå ett avtal. Handlar du som privatperson från en näringsidkare gäller inte bara Avtalslagen, utan också de hårdare Konsumentköplagen och Avtalsvillkorlagen. Ingår du avtal över internet eller telefon finns dessutom distans- och hemförsäljningslagen, som bland annat ger dig 14 dagars ångerrätt.

Ångerrätten gäller även för tjänster som en domännamnsregistrering. Har du däremot börjat använda tjänsten, exempelvis betalat fakturan eller loggat in på ombudets domänhanterare, har du samtidigt begärt att avtalet ska fullgöras. Då försvinner ångerrätten.

Som konsument har du också möjlighet att få kostnadsfritt stöd från samhället. Har din kommun en konsumentvägledare kan du kontakta denne, och genom att anmäla till Allmänna Reklamationsnämnden, ARN, kan du få saken prövad av en oberoende, om än icke bindande, instans. Dessutom behöver du inte oroa dig för Kronofogden. En ansökan om betalningsföreläggande ger ingen betalningsanmärkning. Det får du bara om du struntar i att invända till Kronofogden.

Tingsrätten och tvister

Har du invänt mot ett felaktigt krav till företaget som skickat det, till inkasso och till Kronofogden, återstår bara för företaget att stämma dig i tingsrätten. Där måste de visa att det finns ett giltigt avtal. Förlorar du i rätten blir du skyldig att betala. Få oseriösa företag går dock så här långt.

Gäller tvisten en summa mindre än ett halvt basbelopp går det som ett så kallat förenklat tvistemål, FT-mål. Det innebär bland annat att den som förlorar bara behöver stå för en timme av motpartens juristkostnader. Tanken med FT-mål är att du ska kunna föra din egen talan, utan dyr, juridisk hjälp. Du riskerar lite genom att ta striden. Som mest rör det sig om drygt 2 000 kronor, förutom den tid du själv lägger ned.

Mer om avtalslagen, inkasso, Kronofogden och tingsrätten kan läsas i guiden *Skydda ditt företag mot bedragare*.

ATF - tvistelösning

Ibland uppstår det en tvist om vem som har rätt till ett .se-domännamn. Vid sådana tillfällen finns Alternativt tvistlösningsförfarande (ATF) som ett enkelt alternativ till att gå till domstol.

ATF är en enkel och snabb process för alla som anser att deras rättighet (till exempel varumärke eller firma) felaktigt har registrerats som domännamn av någon annan. Alla med en rättighet kan ansöka om att inleda ett ATF-ärende. Tre omständigheter, rekvisit, prövas. Alla tre måste vara uppfyllda för att den som ansöker ska vinna:

- Sökanden måste ha en rättighet (till exempel varumärke eller firma) med giltighet i Sverige.
- Innehavaren av domännamnet ska ha handlat i ond tro när denne registrerade eller använde domännamnet. Exempel är om någon registrerat ett domännamn med kännedom om att benämningen som utgör domännamnet tillhör någon annan, i syfte att sälja det. Ond tro kan också vara registrering av domännamn i syfte att störa en konkurrents verksamhet.
- Innehavaren ska inte heller ha en rätt eller ett berättigat intresse till domännamnet.

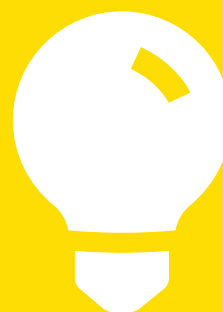
Ett ATF-mål avgörs av en eller tre oberoende tvistlösningsare. Att ansöka kostar för en privatperson 4 000 kronor om en tvistlösare önskas, eller 8 000 kronor om tre tvistlösningsare önskas. För småföretag med färre än tio anställda, eller en ideell förening, är kostnaden 5 000 respektive 10 000 kronor. För övriga svenska juridiska personer kostar det 10 000 respektive 20 000 kronor. Priserna gäller upp till fem domännamn, om motpart och rättsgrund är desamma. Vinner den som ansöker betalas halva avgiften tillbaka.

Ett ATF-mål tar upp till 90 dagar att avgöra. Det går dock att begära ett så kallat påskyndat förfarande. Svarar då domännamnets innehavare inte inom 30 dagar, avgör IIS målet inom tio dagar. Dessutom minskar avgiften till 2 000 kronor totalt.

Är den som äger domänen inte nöjd med beslutet kan denne lämna in en stämningsansökan till tingsrätten, som då får avgöra vem som har bäst rätt till domännamnet. IIS måste ha en kopia på stämningen inom 14 dagar, annars skrivs domänen över ändå. 2014 avgjordes ett ATF-ärende i tingsrätten. Det rörde domänen gud-runschyman.se, som hade registrerats av en privatperson och länkats till en främlingsfientlig webbplats. Både tvistlösarna och tingsrätten gick på Gudrun Schymans linje och gav henne rätten till domännamnet. IIS skriver om avgörandet och domen i två blogginlägg: <https://www.iis.se/blogg/argumentation-vid-atf/> <https://www.iis.se/blogg/efter-unik-dom-nu-overfor-vi-gudrunschyman-se/>

Överkurs! Internationell tvistelösning

Så gott som alla nationella toppdomäner har sina egna varianter av ATF. För de generella toppdomänerna, som .com, .net, .org etc, heter tvistemålsförfarandet Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, eller UDRP. Tvistlösare är FN-organet World Intellectual Property Organisation, WIPO, på uppdrag av ICANN. UDRP gäller också för runt 70 landsdomäner, där i Sverige populära .nu är en av dem. Avgifterna börjar på 1 500 amerikanska dollar, motsvarande runt 10 000 kronor. I regel behöver den som startar en tvist också juridisk hjälp. Mer om UDRP och förfarandet kan läsas på engelska här: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/>

7. Så vann de mot domänskojaren

När inredningsföretaget Fyra Inredare i början av 2009 blev uppringda av "IT Verket" fick de höra att det var någon som ville registrera deras företagsnamn under toppdomänerna .net, .eu, .info och .biz. Fyra Inredare tackade då ja till att i stället själva köpa domänadresserna för 1 900 kronor styck. När fakturan kom bestreds den dock, eftersom Fyra Inredare insett att de blivit lurade. Bolaget kom sedan i kontakt med advokaten P.O. Otterhäll, som retat upp sig på domänskojarnas metoder. Han gick med på att sköta målet pro bono, utan ersättning. I stället för att vänta på en eventuell stämning stämde Fyra Inredare nu själva domänskojaren. På det sättet skulle det garanterat bli en rättegång, eftersom domänskojarna inte kunde backa ur som de brukade göra när någon de själva stämt skaffat proffshjälp.

Otterhäll argumenterade i rätten att avtalet om köp av domänerna skulle ogiltigförklaras, eftersom IT Verket hittat på att de hade en annan kund som ville registrera de aktuella domännamnen. Som stöd för påståendet vittnade bland annat fyra andra företagare om liknande samtal som de fått från IT Verkets säljare. De kunde bland annat berätta att trots att de tackat nej till erbjudandet registrerades inte domännamnen av någon annan part. Peter Forsman på IIS vittnade om att det inte fanns någon anledning eller skyldighet för IT Verket att ringa upp och fråga om de fick registrera domänerna.

Uppsala Tingsrätt konstaterar i sin dom i målet FT1700-09 den 30 mars 2010 att Fyra Inredare inte haft några bevis för att det inte funnits någon konkurrerande beställning i just deras fall. Samtidigt framstod det, genom de andra vittnesmålen, som övervägande sannolikt att det inte fanns någon annan kund. Dessutom borde IT Verket relativt enkelt kunnat lägga fram bevis på att den påstådda beställningen fanns. Det hade de inte gjort, och rätten ansåg därför att avtalet skulle förklaras ogiltigt. Sedan domen har domänskojare visserligen stämt flera andra företagare i tingsrätter. Inget av målen har dock gått till huvudförhandling, utan har i de flesta fall dragits tillbaka sedan den stämde hävdats sin rätt.

8. Länkar

Vill du hålla dig uppdaterad inom området domänskojeri, eller läsa mer om bluffföretag och dina rättigheter som företagare, har du här några länktips.

Internetstiftelsen i Sverige, IIS

www.iis.se

IIS lista över oseriösa aktörer

IIS bevakar och varnar för oseriösa företag som vill sälja domännamn med vad som uppfattas som tveksamma och oseriösa metoder.

www.iis.se/domaner/registrera/oseriosa-metoder/

Andra varningslistor

Både Svensk Handel och privatägda Förenade Bolag har varningslistor över oseriösa företag om försöker lura andra företagare, exempelvis på domäner:

www.svenskhandel.se/Varningslistan/

www.forenadebolag.se

Mer om domännamn och DNS

IIS har gett ut två guider om hur domännamn och DNS fungerar.

Du kan läsa dem kostnadsfritt på webben här

Tankar om de nya domännamnen

Danny Aerts, vd IIS, om det låga intresset i Sverige för toppdomäner (2015):

<https://www.iis.se/blogg/varfor-lyfter-inte-de-nya-topppdomanerna/>

Peter Forsman, Abuse- och Registraransvarig på IIS, om riskerna (2013):

www.iis.se/blogg/nya-topppdomanerna-startskott-for-ett-world-wild-web/

Anders Nyman

Anders Nyman är frilansjournalist och föreläsare med konsumentfrågor och bluffakturor mot företagare som sin specialitet. Han har avslöjat en rad uppmärksammade och landsomfattande bedrägerier. 1999 startade han en teleprisjämförelse på nätet och rekryterades till Cint, en av världens första omdömessajter. Sedan 2010 driver han sin egen granskande konsumentsajt, Knyt.se. Åt IIS har Anders Nyman tidigare skrivit två Internetguider om bedrägliga affärsmetoder på nätet.

Foto: Sara Arnald CC-BY-ND

Stoppa domänskojarna!

Oseriösa metoder vid försäljning av domännamn och webbplatser

IIS internetguide, nr 3. Version 3.0 2016.

Anders Nyman

Texten skyddas enligt lag om upphovsrätt och tillhandahålls med licensen Creative Commons Erkännande 2.5 Sverige.

Illustrationerna skyddas enligt lag om upphovsrätt och tillhandahålls med licensen Creative Commons Erkännande-Icke-Kommersiell-IngaBearbetningar 2.5 Sverige.

Läs mer om ovanstående villkor på <http://www.creativecommons.se/om-cc/licenserna/>

Vid bearbetning av verket ska IIS logotyper och IIS grafiska element avlägsnas från den bearbetade versionen. De skyddas enligt lag och omfattas inte av Creative Commons-licensen enligt ovan.

IIS klimatkompenserar för sina koldioxidutsläpp och stödjer klimatinitiativet ZeroMission.

Författare: Anders Nyman
Redaktör: Hasse Nilsson
Projektledare: Jessica Bäck
Formgivning: AGoodId
Tredje upplagan
ISBN: 978-91-7611-695-1

Vi driver internet framåt! IIS arbetar aktivt för positiv tillväxt av internet i Sverige. Det gör vi bland annat via projekt som samtliga driver utvecklingen framåt och gynnar internetanvändandet för alla. Exempel på pågående projekt är:

Bredbandskollen

Sveriges enda oberoende konsumenttjänst för kontroll av bredbandsuppkoppling. Med den kan du på ett enkelt sätt testa din bredbandshastighet.

www.bredbandskollen.se

Internetdagarna

Varje höst anordnar vi Internetdagarna som är Sveriges ledande evenemang inom sitt område. Vad som för tio år sedan var ett forum för tekniker har med åren utvecklats till att omfatta samhällsfrågor och utvecklingen av innehållet på internet. www.internetdagarna.se

Internetfonden

Hos Internetfonden kan du ansöka om finansiering för fristående projekt som främjar internetutvecklingen i Sverige. Varje år genomförs två allmänna utlysningar, en i januari och en i augusti. www.internetfonden.se

Internetguider

IIS publicerar kostnadsfria guider inom en rad internetrelaterade ämnesområden, som webb, pdf eller i tryckt format och ibland med extramaterial.

Internetstatistik

Vi tar fram den årliga, stora rapporten "Svenskarna och internet" om svenskarnas användning av internet och dessemellan ett antal mindre studier.

Webbstjärnan

Webbstjärnan är en skoltävling som ger pedagoger och elever i den svenska grund- och gymnasieskolan möjlighet att publicera sitt skolarbete på webben. www.webbstjarnan.se

Internetmuseum

I december 2014 lanserade IIS Sveriges första digitala internetmuseum. Internetmuseums besökare får följa med på en resa genom den svenska internethistorien. www.internetmuseum.se

Federationer

En identitetsfederation är en lösning på konto- och lösenordshandlingen till exempel inom skolans värld eller i vården. IIS är federationsoperatör för Skolfederation för skolan och Sambi för vård och omsorg. www.iis.se/federation

Internets infrastruktur

IIS verkar på olika sätt för att internets infrastruktur ska vara säker, stabil och skalbar för att på bästa sätt gynna användarna, bland annat genom att driva på införandet av IPv6. www.iis.se

Sajtkollen

Sajtkollen är ett verktyg som enkelt låter dig testa prestandan på en webbsida. Resultatet sammanställs i en lättbegriplig rapport. www.sajtkollen.se

Läs mer på nätet redan idag! På Internetguidernas webbplats hittar du mängder av kostnadsfria publikationer. Du kan läsa dem direkt på webben eller ladda ner pdf-versioner. Det finns guider för dig som vill lära dig mer om webbpublicering, omvärldsbevakning, it-säkerhet, nätets infrastruktur, källkritik, användaravtal, barn och unga på internet, digitalt källskydd och mycket mer.

Nya Internetguider!

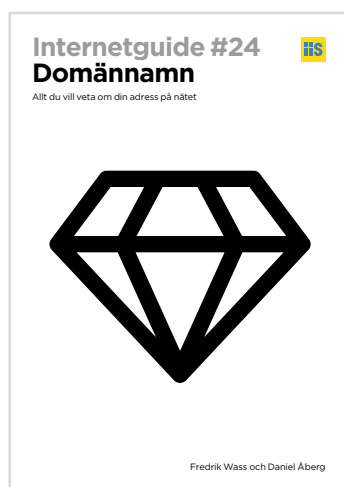

Skydda ditt företag mot bedragare!

Nätffiffel, bluffakturor och vilseledande försäljning

Av: Anders Nyman

Internet och telefoni skapar fantastiska möjligheter för företagare och privatpersoner att interagera och göra affärer. Den här guiden handlar om myntets baksida, bedragarna som utnyttjar möjligheterna för egen vinning. I guiden tar vi upp bedragarnas metoder, vad som kan hända och vad du bör se upp med. Viktigast av allt: du får reda på dina rättigheter och hur du skyddar din verksamhet. Ta del av drabbades berättelser och gå igenom checklistorna så du kan vara säker när du använder internet som en viktig del i ditt företagande.

Domännamn

Allt du vill veta om din adress på nätet

Av: Fredrik Wass och Daniel Åberg

Den här guiden ger dig användbara tips om hur du kan använda .se-domäner i din verksamhet och vardag. Vi har intervjuat fem domäninnehavare om hur de använder sin identitet på nätet och vad adresserna under .se betyder för dem idag och i framtiden. Guiden beskriver hur en bra strategi för domännamnshantering kan se ut och vilken betydelse ett domännamn kan ha för företagets varumärke. Dessutom bjuds en kort historik över hur den svenska toppdomänen .se kom till och vilka aktörer som finns i den internationella domänrymden.